

**„BAUG NAJ
PLAČA
VAŠE TRUDE
str. 3**

**KARNEVAL
SAVARIA
str. 4-5**

Porabje

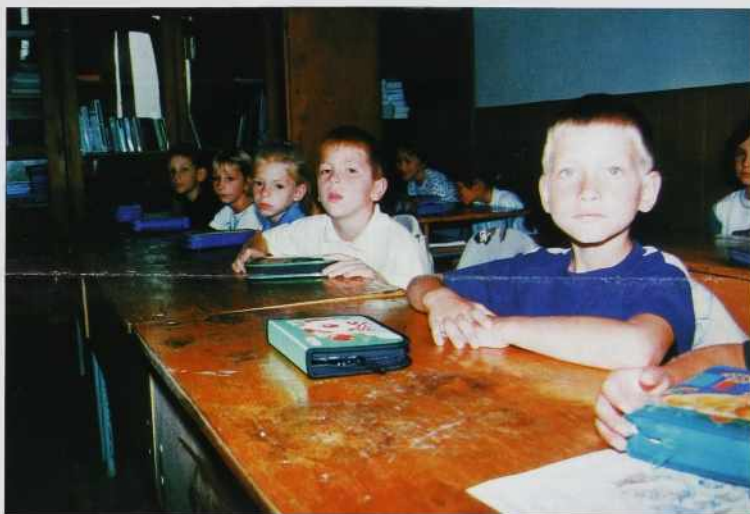
ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 7. septembra 2000 * Leto X, št. 18

ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA PO NOVEM

Vrata šol po vsej Madžarski, tudi v Porabju, so se v tem letu presenetljivo odprla teden prej, kot je to bilo običajno dolga desetletja. 28. avgust je bil prvi šolski dan, saj je menda treba pridobiti nekaj delovnih dni, ker je večina praznikov med tednom, novost pa so jesenske počitnice, ki jih tudi šolarji v Sloveniji poznajo že nekaj let. Šolski živčav se je torej začel in vročih počitnic je nepreklicno konec.

Šolska vrata so na stežaj odprta tudi v porabskih narodnostnih šolah; prejšnje šolsko leto smo zaključili z uspešnim enotedenskim seminarjem za učitelje v Kopru; prav tako šolarji niso le počitnikovali, ampak so se pridno udeleževali različnih taborov in kolonij v Sloveniji. Živi stik s slovenskim jezikom je najboljša vaja. Upam, da je dobrih in koristnih vaj bilo veliko. Ob vsakem začetku šolskega leta nas vedno najbolj zanima, koliko učencev se bo vpisalo k pouku slovenskega jezika. Če se malo ozremo nazaj, lahko ugotovimo, da je v bližnji

preteklosti bilo kar nekaj sušnih let, posebej v Monoštru in Števanovcih, ko se v slovensko skupino ni vpisal niti eden učenec ali sploh ni bilo prvošolcev. Novo šolsko leto pa nas je razveselilo z dobrim vpisom otrok prvega razreda; tako imamo kar 22 prvošolcev, ki obiskujejo pouk slovenščine. To je bistveno več kot v nekaj prejšnjih letih. Največ prvošolčkov je v števanovski šoli (10); to je malo manj kot tretjina vseh učencev; upam in verjamem, da bodo ti učenci deležni tudi dobrega pouka slovenskega jezika, saj

je edino tak smiseln. Tudi na Gornjem Seniku je kar 7 prvošolcev, vsi pri slovenskem jeziku, v sakalovski podružnici pa so štirje. Tokrat je najmanj na novo vpisanih pri slovenščini, le ena prvošolka, v Monoštru. Glede na skrbno delo in pomoč pri poučevanju slovenščine v vrtcih Monošter in Slovenska ves bi pričakovali, da bo več staršev, ki so običajno zelo navdušeni nad dejavnostmi v slovenskem jeziku v vrtcu (pomoč vzgojiteljic iz Murske Sobote, tabor in še kaj), vpisalo otroke k slovenščini tudi v osnovni šoli, saj bi ta pouk bil

logično nadaljevanje tistega v vrtcu. Ker pa na žalost starši ne razmišljajo tako, bo verjetno potrebno razmisliti o smiselnosti te pomoči v omenjenih vrtcih ali pa se resneje pogovarjati o tej problematiki s starši. Le-ti bi namreč že lahko začeli dojemati, da je v današnjem času samo pozitivno, če se otroci naučijo čim več jezikov. V vseh porabskih narodnostnih osnovnih šolah imamo torej približno 130 učencev, ki se učijo slovenščino. In kako je v monoštrskih srednjih šolah? Na poklicni šoli še ne vedo natančno,

koliko učencev bo obiskovalo slovenski pouk; verjetno bosta dve skupini s po nekaj učenci. V gimnaziji pa bo 10 učenec obiskovalo ure slovenščine (lani 9).

Vse te številke so sicer na prvi pogled skromne, a ob njih sem se spomnila zanimivega stavka, ki ga je nekdo izrekel na debatnem večeru o slovenskem jeziku in kulturi v Bogojini, namreč: Tudi Jezusovih apostolov je bilo samo dvanajst, pa se je krščanstvo obdržalo dve tisočletji in se razširilo na ves svet. Dragi učitelji, šolarji in starši, želim, da bi se pravkar začeto šolsko leto odvijalo po vseh vaših najlepših pričakovanjih; učiteljem želim, da bi z veseljem in mnogo pedagoškega optimizma stopali v učilnice, učencem, da bi se naučili veliko novih slovenskih stavkov in postajali vedno bolj samozavestni govorniki slovenske materinščine, staršem pa, da bi svoje otroke pri tem spodbujali, podpirali ter jim pomagali. Le tako bo slovenščina v Porabju imela svetlejšo prihodnost.

VALERIJA PERGER

Števanovci so stari 650 lejt

Števanovska samouprava si je 20. avgusta, gda je cejli narod rosaga svetijo gezerolejtno državo, odabrala za milenijski veški den.

Zatau se je središče (központ) vesi tü v svetešnje obleko, od čistauče, reda se je vse lesno. Sonce je že zazranka začnilo küjriti, etak so se goslarge Lacija Korpiča v senco potegnili, gde so žlakoma vlekli domanje naute. Pozvani lidge so lepau vküper prišli v kulturnom daumi, gde so ji prijazne, flajnsne domanje ženske pogostile. Gda so se gasilci tri vesi pa funkcionarji – med njimi trge domanji župani – v red postavili, smo se za zastavami vsi napautili k svetoj meši. Mešo je služo domanji gospaud, steri nej pozabo nücati slovensko rejč pa predgati o tom svetki. Mislim, ka so si župani malo trli glavau med mešov, ka bau, čer der ne pride državna podsekretarka (helyettes államtitkár), stera njim prejka milenijske zastave. No, depa Bog go je na srečo pomogo do nas. Mejla je redno dobro pripravlen guč, škoda, ka je potima pa mimo mikrofona guččala. Spaumnila se je na milenijski svetek rosaga, na simbole pa manjšine, med sterimi smo prej Slovenci najveško poštenje vrejndi. V rosagi žive 13 manjšin, najduže smo tü Slovenci. Naši predniki so

staupili oprvim na zemloutoga rosaga še pred Vaugri. Dosta so trpeli, včünili za te rosag. V varaškoj bitki prauti Törkom (l. 1664) so tü Slovenci pomogli Vaugrom, etak so Türke leko zbili. Dosta Slo-

vencov je spadnilo v dvejbójni. Bili so časi, gda so naše vesi preveč bile zaprejte, odrezane. Današnja vlada (kormány) je prej na tejm, naj konkretno pomaga, podpira te vesi, naj se slovenska kultura, šege, identiteta, vse vrejdnosti našoga življenja, kraja ohranijo, naj Slovenci ostanejo Slovenci. Zastave, stere prejka, so simbol, ka vsi lidge vküper držimo. V sebi nosijo vse trpljenje, aldüvanje prednikov, steri so telkokrat mogli braniti našo domovino.

Zastave, stere so prejkvzeli tr-

ge župani, so gospaud blagoslovili. Števanovsko šaupe je Šotjin Iluš, andovsko Kováčin Ani, veričko pa Vejčina Ana zvezala gora, one so bile botre. Gda smo si malo zedenili, smo si leko poglednili ve-

seli slovenski kulturni program pod sencov lipe. Popejvale so števanovske ženske, moški iz Male Nedelje, Korpičova banda, ženske iz Murske Sobote, FS Moščanci je zaplesala karažne goričke plese, števanovski mlajši pa svoje moderne plese.

Županja dr. Dončec Dorina je svoj guč na kratko prijela, zahvalila se je za pomauč ženskam, stere so okinčale plac, spekle dobre pokaraje, pogače pa vsejm drugim, steri so kaj pomogli. Te den so svetili ške tau, ka je števanovska

ves 650 lejt stara. V spomin je Laci Kováč pripravo razstavo v šauli. Skur pau vesi ma je stau pilo na pomauč. Najbole se s kejpov, iz stari šeg vidi življenje toga kraja. Društvo za varstvo okolja je s pomočjav vesi vödala eno malo knjigo o vesi, stero vsakša držina dobi. Popodneva so se ške gasilci tri vesi špilali med seov.

Komi se te den nej vnažuhalo priditi na programe, se je gvüšno dobro počüto. Prejk petdeset takšni lidi je goraziskalo svojo rojstno ves, steri živemo v drugi krajinaj. Za pozvanje, za pogostitev se lepau zahvalimo. Vüpamo, ka nas drgauč tü ne pozabijo pa nas eške več vküppride.

Djürva Margit pa Brgauncin Djanoš sta na te den tü domau prišla iz Soprona. Tetica Mar-

git so mi etak pravli: „Trno se mi je vido cejli program. Müva takšno radiva gledava. Dja sam gdasvejta tü odla plesat pa špilat. Prajla sam županji, ka je trno lejpi gestuš, ka so nas pozvali. Zelijm ji, naj dugo nosi tau funkcijo pa ji lepau zavalim pozvanje.“

Marija Špare iz Lipouvec, stera je popejvala z ženami iz Mur-

ske Sobote: „Trno se mi dopadne, ka so napravili takšno prireditiv v Števanovcih. Enkratna je bila. So lepau vse pripravili, lejpi nastop, dosta gostov so povabili. Dober vtis smo odnesli od vas, iz Števanovec. Zelo prijazno, lepau so nas sprejeli lidge. Zahvalimo se, ka so nas povabili na tau obletnico.“

K. Fodor

Bogojina

Kulturno-umetniško društvo „Jožef Košič“ je letos od 25. avgusta do 3. septembra že dvanajstič organiziralo pod imenom Košičev keden kulture. Te keden je letos posvečen slovenski rejči (1. je bio Jožefu Košiču, 5. pa Ivanu Camplinu). Krajevna skupnost Bogojina je letošnje brošuro izdala s pomočjav 27 sponzorjev. V uvodi Andrej Benkovič, predsednik KS Bogojina med drugimi piše o vrejdnosti slovenske reči. Pravi, ka Slovenci moramo biti hvaležni našim prednikom (elődinknek), steri so ohranili slovensko rejč, za stero so se dostakrat mogli boriti pa trpeti. Tajinski narodi, steri

Košičov keden kulture

so večkrat zavzeli, osvojili domovino Slovincov, so dostakrat steli te gezik vničiti, zameniti s svojim gezikom, s svojo kulturo. Pa so naši predniki döjn meli telko zavesti (öntudat), telko moči, ka so obranili slovensko rejč. Tau pa zatok, ka so že dugi čas zahtevali, želeli meti svoj rosag. Istino, ka so tau nej mogli dosegniti, dosegnila je pa gnešnja generacija Slovincov, ka ma samostojno, slovensko državo pa za svoj gezik slovensko rejč. Tau témi so posvetili v kedni en cejli večer.

Na programi so meli eške koncerte, gledališko predstavo, otvoritev razstave,

folklorni večer, literarni večer, proščenje (bučo) pa svete meše. Porabci smo sodelovali na folklornom večeri. Te večer je domanjó lüstvo redno vörükivalo, dvorana se je napunila tak z mlajši, z mladinov kak starejšimi lidami. Oder je bijo čisto prausto okinčen pa je düjn lepau vögledo. Od vrkar je visalo ime kedna, naprej na odri so se pa velke, žute tikvi natagüvale z bildjom vred. Namesto uradnoga, dugoga guča nas je s toplimi rečami pozdravo en dejdak, kak mali riter (kisbíró), steri je skupine s svojim glasnim bobenom zvau na oder, najprvinn gorenjoseničko folkloro. Šest

parov, med njimi trge (polonja) Sukičevi bratje, so s flajnsnimi stopaji zaplesali bola naredko plesane plese, trojko, šamarjanko, drmač, ples z vilami pa s kalapoši. En tau goslarov ansambla Porabje je z Lacijem Korpičem z enim leko tadale sprvajo ženski kvartet, steri je dobro biu pripravljeni. Zvöjn nji smo se ške leko radüvali FS in tamburašom Razkrižje, FS Moščanci, Motvarjevci, moškomi zbori pa FS Bogojina. Dej dak, kak mali riter je na konci ške lepau dolaprešto svoje pa cejle skupine na oder zbornarivo. Skupine so si zaslužile tisti velki plosk od publike, če so se še tak

redno pripravile pa s takšno karažnostjo pokazale svojo znanje. Našomi Lujzeki, vodji FS Gornji Senik je pa leko žau, ka je dolaausto s toga lejppoga dneva, istino, ka je v službi biti tü lepau. Če gli ga je menja lidi poslušalo nagnau, kak bi ga na odri v Bogojini med predstavivjo FS, stero je v redi opravila Monika Škaper-Sukič, pri Korpičovi bandi pa sam Laci.

Meli smo se fajn, kak majo šegau povedati folkloristi s Senika, zatau se lepau zavalimo gospaudi Matjaži Cerovški, predsedniki KUD.

K. Fodor

Papiri pripovedajo

Zastala iz 1905

Letos vsikši konec kedna v ednoj ali več vesnicaj, varašaj prejkdajo, prejkvzemejo milenejsko zastalo (prapor). V dosta vesnicaj so že do tega mau tó meli zastale: veške, gasilске, cerkvene.

V Slovenskoj vesi so fajbekerge (gasilci) dobili svoj prapor pred 95 letjami. V novinaj *Szent-Gotthárd* smo šteli, ka 24. septembra 1905 so meli Slovenčerge veuki svetek. Zrankma rano so z maužari strejlali pa fejst igrali. Na začetki vesi so veuka vrata gorokinčali, s šterimi so goste pozdravljali. V 9. vöri so se na kočujaj pripelali z varaša: botra zastale, žena fiškalisa dr. Gábora Varge, dr. Gábor Varga, gospa dovica Gyule Dešiča, Margit Horváth, poslanec *Kálmán Széll*, okrajni birauv Károly Benkő, Jusztinián Káposztássy, lotaroša Endre Molnár in živinozdravnik Pál Rechner.

Goste je pozdravo lotaroša János Tóth. V lejpom govori pa eške ejkstra pozdravo parlamentarnoga poslanca Kálmána Szélla, šteri se je po tistom zavalo za tau, ka so ga tak lapau gorprijali. Leranca iz Števanovec Ana Pavlič je pozdravila botro prapora, pa ji je prejkdała lejpi pūše.

Pred kapejlo so meli sveto mešo, štero je aldüvo števanovski gospaud Károly Fodor. Pri meši so igrali gasilci iz Maudinec. Po meši je gospaud Fodor posvečüvo prapor, predgo pa je gorenjesinički plebanoš Ivan Perša.

Prvi cvek v zastalin kol je nutvdarila botra „v Božjem imeni“. Széll Kálmán pa je tak pravo: „Domovini in za domovino vse, domovino pa za nika!“ Dr. Gábor Varga je priporaučo: „Samo sveti ogenj tovariške lübezni, samo plemenito čütenje tovariškoga razmenja naj plapola pod tau lejpo zastalo!“ Mesto *Gyule Éhen* (od 1895-1901 župan Sombotela), šteri je biu častni član gasilškoga društva v Slovenskoj vesi, je cvek nutvdaro Gábor Varga, pa je etak pravo: „S svetim ognjem bratske lübezni v svojom srci držite tau lejpo zastalo na diko Bogá in na asek lidán.“ Károly Benkő pa svetüvo, ka aj ta zastala kaže paut v najvejšoj nevartnosti. Prejdnji monoštrski gasilcov Béla Wellisch je v imeni njenoga društva dau korajžo Slovenčarom: „Baugi dika, človeki pomauči!“ Gasilska društva so na muziko maširala pred gosti in s tem se je skončo svetek gasilcov v Slovenskoj vesi.

Za zastalo gasilcev v Slovenskoj vesi so dali peneze: botra, žena Gábora Varge 100 kron, dr. Gábor Varga 40 kron, Jusztinián Káposztássy 10 kron, Antal Gašpar 10 kron, Bekény Lóskay 10 kron, Zoltán Ajkay 10 kron, *Gyula Éhen* 6 kron, dr. Elemér Kiss 5 kron, dr. István Bezeredy 5 kron.

Marija Kozar

„Baug naj plača vaše trüde“

Gospaud Ivan Camplin so 27. avgustuša na Gorenjom Seniki svetili 65. obletnico mašništva, uni so že 65 lejt dühovnik, pastir lidam. Senčarske pesmarice so je z eno lejpo pesmijo pozdravile na te veliki den: „Baug naj plača tvoje trüde“ – so spevale.

Gospaud so svojo mešo etak začneli: „Dragi bratje in sestre, sorodniki in poznanči! Presenetili ste me. Nejsam računó, ka de vas telko. Hvala Baugi!“ Gđa so te lejpe reči pravli, malo so se skozili. Depa rejsan je dosta lidi prišlo iz Slovenije tó pa dosta Senčarov je tó bilau.

Plebanoš so že skor 90 lejt stari, depa vsakšo nedelo majó tri meše doma, te pa eške štrto mešo držijo na Seniki. Kak so uni sami tó povedali, nigdar bi iz nji nej dühovnik grato, če bi nej takšo držino meli. Mati pa oča sta pred prvo svetsko bojno odšla v Merko, ka bi si tam malo penaz prislüžila. 1912. leta sta nazaj prišla. Potem se je njima naraudo prvi sin. Prej so ma mati pripovedjali, ka je pred tistim, gđa se je naraudo že tak brso v maternoj črvej, ka so se mati mogli vezati. Vendrek se je že te tó poznalo, ka de krepek pojbič pa takšen človek, steromi Baug dugo-dugo življenje da. Zatok, ka se je naraudo pred dnevom Ivana Krstitela, so ga krstili za Ivana.

Pri svetoj meši je gospaud Ivan Camplin predgo od svetoga Ivana Krstitela. V seničkoj cerkvi tó leko vidimo kip (szobor) pa eno okno, gđe je gor Ivan Krstitel. On je patron seničke cerkvi. Na konci meše so se za njine trüde zavalili z lejpmi rečami pa z darilom dvornicke, gospod župan in predsednik Državne samouprave Martin Ropoš. Gđa je župan prejkdauo eno košarico darila, te so se gospaud plebanoš, kak vsigdar šegau majó, malo začnili šaliti, ka: „Dje Baug moj, gđa ge tau vse zejpm za spigem? Ranč do moje železne meše nej, ka za pet lejt bau!“ V imeni gornjisinčarski vernikov so Vera Gašpar z etimi rečami pozdravili gospauda jubilan-ta: „Pozdravljeni bodite dra-

gi jubilant, zdaj dosegli ste svoj cilj, Baugi zvesto služite 65 lejt. Vauščimo vam iz srca, naj vam Baug ljubo zdravje da. On Vas blagoslavlja, vodi, Marija pa naj z Vami hodi. Sedaj, ko ste pred oltarjem sveto mešo služili, mi smo se z vami veselili, in gospauda Boga za

božja milost, ker ste zvesti Baugi, pa ma z dušo in srcem služite. Nejsamo ka ste nas v duši obogatili z vašimi pridigami, še lejpi finančni dar ste darüvali za našo cerkev. Za vse tau vam Baug plačaj! Zmeraj ste nasmejanoga obraza, nigdar se ne cekne-

Gospaud Camplin in župan Martin Ropoš

vas prosili.

Služabnik božji ste in delilec zakramentov. Vejmo, da je dühovniška služba, služba posebne odgovornosti, da imate za vsakoga odprto srce, da znate vernike lepau učiti, v težavaj in nevolaj lüdi pomiriti. Vaša življenjska paut je nej bila s cvejtmom posipana, ali vse ste premagali. Kak gledamo našega jubilan-ta, ka do eške dugo leko med Bogi hvaležni, da v takši visoki starosti še aktivno opravljajo vse obrede. Vsako nedelo imajo tri svete meše v svojj župnijaj. Pri-dejo prejk meje k nam, tü imajo štrto sveto mešo za nas, da bi nas materni jezik še bolj ohranil in občüvali. Hvala vam za seničke "nature". Da na jesen vašega življenja vse tau zmorete, je

te, rejsan dobro znate skriti vse težave, bolečine. Mi, verniki, prosimo gospauda Boga i Blajženo Devico Marijo, še naprej naj nam data tako Baugi zveste dühovnike, kak so gospaud Ivan Camplin. Dragomi jubilanti pa iz srca želejmo, da bi se še naprej v takem dobrem zdravju veselili in za pet lejt – Baug daj! – okraugli jubilej praznovali. Prirsčno je pozdravljamo – naša mala čreda senički vernikov, stera še poštüja svoj materni jezik.“

Gospaud Camplin so Baugi való dali zatau, ka so te lejpi den leko doživeli, pa vüpajo, ka do eške dugo leko med nami. Prosili so nas, ka naj mi molimo za nji, uni do pa molili za nas.

Monika Dravec

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsak drugi četrtek ob 13.00 na

1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo v četrtek, 14. septembra 2000.

Ponovitev v soboto, 16. septembra, ob 11.05, na 2. programu.

OD SLOVENIJE...

38. mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni

V Gornji Radgoni je od 26. avgusta do 3. septembra potekal tradicionalni kmetijsko-živilski sejem, osrednji tovrstni specializirani sejem v Sloveniji. Letos se ga je udeležilo 1500 razstavljalcev iz 26 držav.

Predsednik države Milan Kučan, ki je uradno odprl sejem, je med drugim dejal, da "je za uspešno politiko odločujoče natančno opredeljeno razmerje med odgovornostjo pridelovalca in predelovalca na eni strani ter odgovornostjo državnih in drugih institucij na drugi strani, zato da bi se slovensko kmetijstvo razvijalo učinkovito in uspešno, kot del kmetijskega prostora EU, znotraj katere je že zdaj realno mogoče videti tudi Slovenijo".

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ciril Smrkolj pa je v nagovoru ob odprtju sejma povedal, da je vsakič vesel tega dogodka, saj je dokaz, da se država do kmetijstva odgovorno obnaša. Kmetijstvo po njegovem mnenju doživlja odločilen trenutek - odločitev o vstopu v EU je stroko in politiko postavila pred hudo preizkušnjo, kako čim bolj odgovorno napraviti ta korak. Kar zadeva sušo, pa je minister zadovoljen, da je poslanska pobuda o pomoči že v parlamentarni proceduri in upa, da bodo odločitve vlade in parlamenta pomagale kmetijstvu pri odločilnem koraku za vstop v EU.

10 milijard za odpravo posledic suše in plazenja tal

Državni zbor je sprejel zakona o zagotovitvi sredstev za delno odpravo posledic suše in plazenja tal v letu 2000. V letošnjem proračunu naj bi zagotovili 5,6 milijarde tolarjev, v proračunu za prihodnje leto pa preostalih 4,4 milijarde tolarjev, in sicer za sanacijo škode, ki jo je povzročila suša, v višini 80 odstotkov, za sanacijo škode, ki jo je povzročilo plazenje tal, pa v višini 20 odstotkov predvidenih sredstev.

Somboteu je tri dni biu pá Savaria

V Sombotelu je biu od 25-oga do 27-oga avgusta Karneval Savaria.

Gda so se na sombotelski občini pripravljali na té maratonski program, je v kancelaj prišo en starejši moški pa pravo, ka je un prej Napoleona pomočnik biu. Je paulek Napoleona gnau štiri govedi, zato bi un prej na zdajšnjom karnevali tó rad pelo štiri krave... Najprva so v kancelaji samo gledali na prišleka kak tele na nauva vrata, vejpa je Napoleon že najmenje 150 lejt mrau, kak bi te té čuden človek leko biu njegov pomočnik?...

Te je pa nikak vözdjaklau, ka je un v 60-aj lejtaj biu vküper z Napoleonom, gda so v Sombotelu meli takše karnevale. Na občini so se malo škrabali po glavej, pa so pravili, naj bau: vej pa te pripelajte tiste svoje Šejke in Vire.

Somboteu je najstarejši varaš na Vogrskom, v šterom lidgé že več kak dvej gezaro lejt neprestanoma živéjo. Rimljani (rómaiak), šteri so tistoga cajta pau sveta meli pod svojim djarmom, so prišli v naše kraje tó.

Tam gde gnes Somboteu leži - blüzi 50 lejt potem, ka se je Kristuš naraudo -, so si vöodabrali za kraj, gde so naredili rimsko kolonijo, rimski varaš za tiste svoje veteranske sodake, šteri so že 25 lejt v sodáčiji služili. Tau je napravo cesar Claudius, šteri, če rejsan je plantavi in šantavi biu pa je djaklau, je don veuki cesar grato. Varaši so dali ime Savaria, ka je bilau ime potoka, šteroga so tam najšli. Kak vejte, Rimljani so sprvoga, par stau lejt pogani bili in so preganjali kristjane.

Cesar Galérius je napravilko nej biu trnok gavalérius, gda je iz Siska, šteri je gnes na Hrvatskom dau v Savaria, v danešnji Somboteu pregnati püšpeka Kvirinusa, šteri je nej sto rimske poganske bogé moliti. V danešnjom Sombotelu so ma zvezali na šinjek mlinsko kolau in ga nut v vodau Perint lüčili, gde se je zalejo.

Kak smo pravli, v 60-aj lejtaj so že bili parkrat Karnevali Savaria. Zdaj so se pá odlaučili za takši lejpi veuki zgodovinski karneval. Tau pomeni, ka so nutpokazali prvi gezaro lejt iz dvej gezaro lejt

Karneval

Savaria

Ministrica dr. Ibalya Dávid na rimskom sodačkom koleslini v togi. Vala Baugi nika ne gleda tak vö, kak če bi stejla manjšine na Vogrskon, štere zdaj una kontrolejra, odgnati iz njenoga imperija.

duge zgodovine Szombatládu.

V gračanki frančiškanov (Ferencs kert) v Sombotelu so naredili takši tabor, kakšoga so naredili veteranskim rimskim sodakom pred dvej gezaro lejt. Dali so napraviti ranč takše sodačke gvante,

žalezne srajce in žalezne klobúke, sable, šlapline, kak leko vidite, na štacijaj, da so rimski pogani matrali in na križ pribili Kristuša. No, teuko razlike zato geste, ka v rimski časaj so sodačke pod svojimi tunikami, pod svojimi radečimi kıklami eš-

ke nej nosili spaudnje lače: pojbam so maclinge samo tak balanckali. Danešnji igralci, šteri so se za té sodake nutnaravnali, so zato meli spaudnjice. Tau sami leko posvadočimo, ka gda smo z našimi cankovskimi gosti šli gledat staromadžarske, obrske (avar) in rimske tabore, smo enoga veukoga rimskoga sodaka vrdéli, emo je radeče spaudnje lače in je prišo iz Austrije.

Ovak pa je več kak 500 lüdi gorstapulo na tom velikanškem programi, vsi so bili oblečeni v stare-stare zgodovinske obleke. Samo par profesionalni igralcev so meli, vsi drugi so bili aktivni prostovoljni (önkéntes) domačini. Lidgé in političari so eške na tau tó pozabili, ka so v različni strankaj-partijaj. Bar de bi po občinaj in parlamenti tó tak lapau vküp delali. Zdaj, ka je tri gni po sombotelski cestaj neprestanoma bilau več deset gezaro lüdi, se je praktično nika lagvoga nej zgodilo. Dosta-dosta menje kak kakši navadni den. Istina, ka so policisti štrti den že komaj čakali, ka naj iz Savaria pá grata Somboteu. Nauč in den so mogli stražiti.

Gda so prej pred sombotelsko birovijjo meli probo v tej 2 gezaro lejt stari gvantaj, pa so je birauvge zaglednili iz svojoga kancelaja, so uni tó brš telefonérali na občino, če

Cezar v Sombotelu, depa tau je nej tisti, šteroga so inda svejta odavali na bližijnjom placi, pa smo ga leko pili, liki rimski cesar.

Karneval

Savaria

ne nūcajo eške kakše maškade. Te pa njim več ranč na dojdejo njini talari?!... Té tri gni smo na dosta mejstaj v varaši videli, ka so se cejle držine oblekle v zgodovinske obleke in so se tak šetale po ulicaj: eni so bili Pramadžari (ósmagyarok), drugi Obri (avarok), tretji Rimljani, štrti Kelti ptt.

Bili so gladiatori tō, tak vejte tisti sodacke v areni, šteri so se zaistino mogli s sablami pa nauči biti, casarge pa drugi gospaudge pa so se s tem veselili, če je krv skem bole šprickala in je en gladiator zaničo drugoga. V Sombotelški igraj je tō šprickala krv – iz paradajsa. Calejrge pa so iz lamp fudili odjen.

Gnes nam vse vlaské kumas dejo, da čujemo, ka ka so srbski sodacke nej dugo delali z albanskimi deklami in ženskami na Kosovi v Jugoslaviji. No, tau so že rimski sodacke tō delali s tistimi keltskimi ženskami, štere so v Panoniji živele pred prihodom Rimljanov...

Rejsan so lejpe bile Keltinje, na igraj tō. Mi smo v soboto tō srečali dvej, štere so se po varaši špircirale, pa so že fejst čakale rimske vojake... Tačas smo jim mi ponūdili našoga gosta, 92 lejt staroga Djaužeka s Cankove?! Šterim so Keltinje tō trnok zadovolne bile. No, Djaužek (Pepe) so se zato teuko zberali malo, ka so prej dekle ovak za prvo silo vredi, samo če bi nej tak fejst vōpofarbane bile. Na tau so Keltinje tak odgovorile, ka so se prej prave Keltinje tō fejst mazale.

Hej, Jožek! Jožek moj! Njinga Agropopa, kak so sa té keltskin deklan povidli 92-letni Djaužek s Cankove?! Une prej na morejo tak dugo čakati, ka pridejo rimski sodacke, šteri nji vkradnejo.

Pramadžar (ósmagyar) na kejpi je star več kak gezaro lejt. Djelte ka ne gleda vō teuko? Gda sam ga proso, aj se postavi cuj tistim kaulam, me je začūdeno pito:

Če je vraučé v ton pleji, gda se samo špilamo, ka pa je te bilau, gda so se rimski sodacke v takši tepsaj nej samo pekli v peklenski pečini, liki so se cvrli tō v krvi?

Sledik so te v Panonijo in Savarijo nut vdrli divdvi Huni na bistri konjaj, tak vejte, Atila, bič boži pa njegvi brigantini. Stare Obre ali Avare smo tō videli, s šterimi so stari Slovenci vkūper živele eške prva, kak so Madžari prišli v Panonijo. Malo je čūdno bilau, ka so tisti, šteri so scenarij (for-gatókönyv) napisali, so nej nut spisali kakše Slovane (Slave). Po drugom tali pa eške skor baukše, ka so te sledik kazali, kak so stari Madžari (magyari nép) ponižali Obre, kak so je na lanc zvezane gnali in ji sinjavali v areni...

456-oga leta se je v varaši Savaria zemla strausila, po tom potresi je skor parminaulo

cejla lūstvo. V rimsko mesto pa je prišo sam casar Karel Veliki tō. Tau pa zavolo svetoga Martina - pūšpeka, šteri se je med gosami skrivo, samo naj bi ma nej tarbōlo pūšpek biti -, šteri se je v varaši Savaria, v nekdešnjom Sombotelu naraudo.

Vse té zgodbe smo tō vidli v soboto ali v nedelo v Sombotelu. Kūjali so dvej gezaro lejt stare gesti tō, napriliko gesti stari Madžarov, štero sa zové „ötükény”. Glavno pri tej gestvini iz govejoga masá je tau, ka so med cūjdejavli. Tistoga cajta sta se v

... DO MADŽARSKÉ

Spet več samomorov

O Madžarski je splošno znano, da je – kar se tiče samomorov – v Evropi med vodilnimi državami. Čeprav se je v zadnjih nekaj letih stanje nekoliko popravilo, se je število samomorilcev lani spet dvignilo. Medtem ko je bilo l. 1996 na Madžarskem kakih 3400 samomorov, se je v naslednjih dveh letih to število znižalo na 3200. Lanski podatki se pa spet približujejo stanju l. 1996. Strokovnjaki pravijo, da je eden izmed vzrokov, da antidepressivi več niso brezplačni.

Več požarov

Zaradi dolgotrajne suše je bilo letos za 25 % več požarov kot lani. Največkrat (v kakih 300 primerih) se je vnel gozd. Nastala škoda je več 10 milijonov forintov.

Pred dobrima dvema tednoma se je vnela tudi plinska vrtna pri Pusztaszőlősu. Za gašenje so porabili več kot 200 milijonov forintov.

Bibliobus prvič v Porabju

21. septembra (četrtek) bo bibliobus Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti prvič obiskal tudi Porabje. Ustavil se bo pri osnovni šoli Széchenyi v Monoštru ter pred osnovnima šolama v Števanovcih in na Gornjem Seniku. O točni uri prihoda bibliobusa vas bomo seznanili v slovenskih oddajah Radia Monošter.

Prireditve

- 16. septembra bo gornjeseniška folklorna skupina nastopila v Budafoku na Festivalu šampanjca in vina.

- 22. in 23. septembra prireja Sklad za ljubiteljske kulturne dejavnosti v Slovenskem kulturno-informacijskem centru v Monoštru dvodnevni seminar za vodje območnih izpostav.

Panonski nižini cadila med in mleko?

Gda so na konci programa nut v areno prišli vsi igralci je rejsan bilau trnok pisano in spektakularno in so začnili zvoniti vendarak vsi zvonauvi v danešnjom mesti Savaria. Nakak za menov je pravo svoji prijatelici, ka zdaj bi mogli prej zospjevati madžarsko himno. Samo tau je pozabo, ka so vogrsko himno napisali blūzi 900 lejt po tistom časi, gde se je naša rejsan lejpa madžarska zgodovinska igra končala.

Besedilo in posnetki:
Francek Mukič

Cankovčani in Sombotelčani vküper svetili

114. rojstni den Avgusta Pavla

Slovensko društvo in slovenska samouprava v Sombotelci sta za 26. avgust pozvala v

posance so lepe rauže malali, farbali. Takšne pofarbane posance doma v redlini v-

Sombotel Društvo Avgusta Pavla s Cankove. Lani so Sombotelčani ojdli na Cankovi in so se trnok dobro čutili. Letos bi radi tau nazajzoslžili in so cejlodnevi program vküperpostavili Cankovčanom.

V desetjo vöri je avtubus s Cankove prišo v Somboteu, gde so imeli že drugi den Karneval Savaria. Na Glavnem trgi je bilau senje, gde so se nutpokazali mlajši Likotnoga krožka OŠ Cankova tó. Na

zažgejo. Gotove posance, vrče, posvečnjeke so tó prinesli s seov. Dosta lüstva je kauli deklčin stalo, štere so farbale. Od 11. do 12. vöre so pa na odri nastopali tamburaši, ansambel Odpisani s Cankove. Osem moškov je igralo na tamburice, kitaro pa na bas. Eden je znau madžarski tó, pa je malo nutpokazo muzikaše. Najstarejši je biu med njimi gospaud Jože s svojimi 92 lejtami. Vsevküper so prej 630 lejt stari.

Igrali pa so tak flajnsko kauli mladi podje. Dosta lüstva se je vküppobralo na Glavnem trgi pred odrom. Fejst so njim paukali z rokami, pa so se tak zibali, liki bi vsi plesali. Pau vöre bi mogli igrati, de se pa publiki tak vidla njina igrauta, ka so eške pau vöre gorpotegnili.

Po nastupi je sombotelsko društvo cankovsko pozvalo v svojo ižo, ka so si malo süje guté dojoplatnili. Predsednica sombotelskoga društva Ibolya Dončec pa predsednica samouprave Marija Kozar sta na kratko nutpokazale Sombotel, Karneval Savaria, slovensko društvo in samoupravo in prejkdala mali dar za spomin na tau srečanje. Po obödi v Hoteli Savaria (gde so geli župo pa masau Savaria) so domanji pokazali gostom tabor Rimljanov, Avarov in Madžarov, štero so gorpstavili za Karneval Savaria. Ništarne ženske so tak najger bile, ka so ednoga, šteri se je gornaravno za Rimljana, pitale, če ma spaudnje lače ali nej (Rimljani so nej

meli). Toga pa nej sram bilau, pa je ženskam pokazo, ka un prej ma. (Pod rdeči gvantom,

rdece.) Najbole veseli v skupini je biu najbolje starejši, gospaud Jože. Trnok se ma je vidlo, kak so na pleji gibice pekli. Sploj so se ma pa povidle dve keltsi deklini s šterimi se je dau dojvzeti, pa štere je malo pošlato tó.

Cankovsko društvo je ižo Avgusta Pavla tó gorpoiskalo

in položilo venec na spomin-sko ploščo. Judita Pavel njim je pokazala, gde je živo in delo njeni oča, šteri se je naraudo 28. avgustuša.

Društvo Avgust Pavel s Cankove in iz Sombotela je vküper neslo pišeu klinčkov na njegovi grob. Zadvečarka v 17. vöri so se člani sombotelskoga i cankovskoga društva srečali v Skanzni (Vasi Müzeumfalu), gde je podpredsednik samouprave Ferenc Gyeček

ribino župo in gulaž küjo. „Odpisani“ so naprej vzeli svoje škere pa so igrali. Gda so malo počivali, po tistom sta pa dva mlada muzikanta potegnili. Kisnau vnoči so si zbogom dali pa obečali eden drugoma, ka do se eške dostakrat srečali.

Marija Kozar

Slovenski kulturni den na Dolenjom Seniki

28. avgustuša je na Dolenjom Seniki organizirala Slovenska samouprava slovenski kulturni den, šestoga po vrsti. Program so na tri glavne tale vzeli. Najoprvin so športni program meli, gde so se brsali. Na te program so iz sosedne Slovenije, iz Čepincev pozvali dve ekipe, mlašečo pa odraslo, s šterimi Dolenji Senik že 22 lejt sodeluje. Kak šegau mamó povedati, takšo smo eške nej vidli! Mali podje, do 14 lejt stari, so najoprvin špilali. Naši so prauto čepinskimi nikši mali bili, zatok so pa na začetki sploj kiseló edali. Gda so se pa začnili špilati, te ji nišče nej mogo staviti. Istina, ka so se že več kak eden mejšec pripravlali na te den, njigvi trener, Joži Grebenar je vse iz nji potegno, ka je mogoče bilau. Etak so naši gvinili (3:0). Po tistem so pa velki špilali (2:2), pa so štrik tó vle-

kli, gde so čepinski moški bili krepši. Velki dobiček toga programa je, da smo te najmlajše navdušili, pridobili za prijateljska srečanja.

Drugi del toga dneva se je začno z razstavo. Adrienn Čallo je vöpostavila takše izdelke, ka je ona sama tkala. Taške, prčece na sto pa preproge (szónyegek) na stenau. Ibolya Barabás Sass se je pa s süjimi raužami not pokazala, ka ona sama vküpbere na naši njivaj pa po goščaj pa iz tej redi lejpe pušle, kompozicije, okinči stene, dvorane, dom. Irena Barber je zdaj oprvin vöpostavila doma svoje knjige, članke, stere že skurok 30 lejt piše. Razstavo je Elizabeta Bartók, župankinja vesi odprla in sploj lepau cenila.

Tretji del toga dneva je bio kulturni program, stero ga je odpro Laci Bajzek, predsednik

slovenske samouprave. Med drugimi je etak gučo: „Stoj bi leko pito, zakoj je potrebno takše programe organizirati vsakšo leto? Naša Slovenska samouprava tak misli, ka zatok, ka je včasín-včasín potrebno malo stanili. Zatok, ka je gnes potrebno vse več napraviti za tau, najčlovek človek ostane, naj se ne zgubimo nej kak ljudje pa nej kak narodnost tó nej. Potrebno je včasín-včasín eden drugomi v

rokau segniti, se pozdraviti, se malo potaužiti ali poveliti, gučati eden z drugim.”

Na kulturnom programu so gor staupile dve kulturne skupine, varaške ljudske pevke pa sakalauska foklorna skupina. Publiko je pa v velki smej spravala s svojimi vici Marija Ritu-per, mentorica varaške skupine. Kulturni den je emo dosta obiskovalcov. Cejla ves je tam bila pa dosta lüdi je prišlo iz sosedni vasnic tó. Tome dneva je poštenje dau, je prišo na prireditev Vendel Gašpar, svetnik šalovske občine, Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave pa Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem. Na konci je pa dobro spadno gulaš, stero ga so v trej kotljaj küjali pa so ga vsakšomi ponüdili.

Monoštriske ženske in razstava

I. Barber

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v künji. Tam sam se tak počüto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

PEJNEZI

Trno dobro se spouminin, ka je moja mama bila že od negda trno šparavna. Ške gnesden je takša. Ne je bila škrkljiva, liki šparavna. Ka je tou nejedno pa isto zdaj že vejn, dapa gda sam na tej naš svejt gledlo spod stola, sam tou ške nej vedo. Kak bi pa vedo, če pa mi je tou niške nej voovalo, liki san mogo na tou čistak sam gori priti.

V tisti moji mlešeči časaj je tou bilou ške tak, ka je oča fabričko plačo doubou idnouk na mejsec in tou pejneze na rokou, ka se tou povej. In te, gda je bila bukša puna, so moški tak malo stoupili v krčmou. Na edno ali dveje pivu. Tak je bar delo moj oča. Po tiston je pejneze neso domou mojoj mami, stera je delala doma na kmetiji. Tak je te una te pejneze votalala, ka je folgalo za cejli mejsec. Nejsmo meli dosta pa nejsmo meli malo. Ranč za eden takši srejdne dober žitek.

Biu je palik tisti prvi v mejseci, gda je oča pejneze domou prineso. Ge tō sam ga trno veselil čako, zato ka sam vsigdar doubou kakši filer. Dapa tej den je oča prišo domou trno čemerasti. Trno čemerasti. Mati je brž gori prišla, ka je neka nej vredi. Meni je tō bilou čüdnou, ka je nej svojo toplo rokou spüsto ta k meni pod sto in mi v rokou stisno tisti moj pejneze. Tak sam te samo sedo in poslušo, ka se godi nad menov.

- Ka pa te, ste se kaj svadili v slüžbi? je mama postavila pred očo obed. Un pa je nej nika pravo, samo je pomali djo.

- Samo drži v sebi tou lagvo volou, samo jo zadržavi, ka se te pa lejko bole dole svadiš! je moja mama dregala tadale v moja očo.

Dugo, dugo je nej nika gučo, samo tak pomali je noso v lampe. Gda je pojo in si natočo posanco našoga domanjoga vina, na, te je pa pomali začo.

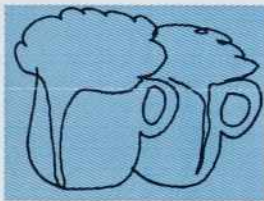
Povej mi, žena moja! Sam ge vrli, ka sur cejlo plačo do-

mou nosim ali pa je z meuv kaj naroube, ka sam nej takši kak drugi moški?

- Ne razmejm te, ka škeš prajti, se je mati sejla za sto, ge pa sam gledlo, kak je oča stiskavo svoje noge.

- Dobro vejš, me vsigdar spigem dva ali tri pira in te pridem domou. Moji padaši so ške vsigdar v krčmej. In gda idem domou, me vsigdar naprej gemlejo, kak mam šparavno ženo, stera vsigdar mojo plačo čaka. Raj več nemo šou nigdar z njimi, je fejst na süjo gučo.

Mama je nej nika prajla, samo je stanola, odišla v zadnjo izo in prišla nazaj v drugom gvaniti.

- Sin moj, vō se skobacaj! Ide mo!

In nas je pelala moja mama mene in mojga očo naravnost v krčmou. Tam sta si z očom spila dveje pivu, ge sam spiu telko soka, ka mi je že nad vüjo šou in moja mama je moškim gor naroučila dveje rundi pijače.

- Tak, zdaj pa naj gučijo, če majo od koga, se je smejala gda smo šli po brejgi prouti doumi. Zdajpa najgučijo, kak sam škrkljiva ali pa šparavna, kak škejo.

- Pa te je tou nejedno pa isto, sam se končo zglaso.

- Pri ženskaj nigdar ne vejš, ka je eno in kaj drugo. Dapa vej z lejtami že gore pridaš, kak je tou, se je nasmijau ške moj oča.

Ge sam pa rejsan dugo, dugo gore „odo“ na tou istino. Tak dugo ka sam že pozabo, zakoj sam spoj gor „odo“. Dapa moja mama njim je pokazala.

Miki

Spet v Poletni šoli

Naša profesorica slovenskega jezika nam je povedala, da tisti, ki se učimo slovensčino, imamo tudi letos možnost, da gremo taborit v Slovenijo. Rekla je tudi, da bi vsekakor morali nekam iti, ker se v Sloveniji tudi v kratkem času kar veliko lahko naučimo slovensko. Po želji smo lahko izbirali, ali gremo v Poletno šolo slovenskega jezika ali v kak drugi tabor. Jaz sem se odločila tako, da bom šla kar četrtič v Poletno šolo.

24. julija ob pol sedmih smo se napotili proti Sloveniji. Peljali smo se s kombijem. Naš sofer je vozil počasi in previdno, bil je z nami zelo potrpežljiv. Pot je trajala štiri ure. V Domžale smo prispeli ob dvanajsti uri, kjer so nas že pričakovali. Ko smo zvedeli vse potrebno - kje bomo delali -, smo se odpravili v jedilnico, kjer so nam postregli z zelo okusnim kosilom. Potem smo se odpeljali v Kamnik, stanovali smo namreč v tamkajšnjem dijaškem domu, v Domžalah pa se učili. Kamnik nam bo res ostal v lepem spominu. Štirinajst dni smo živeli sredi zelenih planin in visokih vrhov Kamniških Alp. Mesto je oddaljeno od Ljubljane 23 kilometrov, od letališča Brnik pa 15 kilometrov.

Popoldne, ko smo že vsi imeli svoje sobe s kopalnico, smo dobili prosti čas. Moje prijateljice in jaz smo šle na igrišče. Tam smo spoznale nove prijateljice in prijateljice iz Hrvaške, Jugoslavije, Nizozemske, Makedonije, Švice, Avstrije, Nemčije, Bosne in Hercegovine, Kenije, Italije ter Amerike.

Zajtrk smo imeli vsak dan ob pol osmih, večerjo pa ob šestih. Vsako jutro nas je zbudila gospa Marjanca, vstati smo morali ob sedmih. Po zajtrku smo se peljali z avtobusom. Imeli smo dovolj časa tudi za pogovore in za računalnike, saj se je pouk začel šele ob devetih.

Prvi dan smo pisali t.i. razvrstitevni test. Imeli smo uro časa za pisanje. Bile so lahke in tudi težke vaje. Potem so nas razdelili v štiri skupine. Moja prijateljica Rita in jaz sva bili uvrščeni v prvo skupino. Naš učitelj se je imenoval Bojan Oman. Vsak dan je bil točno ob devetih v razredu. Največkrat je kdo zamudil, vendar kmalu smo bili vsi skupaj. Takrat smo začeli zares. Učitelj je govoril počasi, lepo in razločno. Tisto, česar nismo razumeli, nam je razložil. Z veseljem smo brali in peli, samo slovnica nam je bila nekoliko težka. Pouk smo imeli do dvanajstih, bili so seveda tudi odmori. Po kosilu smo ponavadi šli v dijaški dom ali na izlet. Obiskali smo arboretum Volčji potok. Tam je majhen grad in okrog njega nasadi

različnih dreves. V arboretumu raste veliko dreves, okrasnih grmov in rož.

Tudi naslednji dan smo šli na izlet. Meni je bil ta izlet bolj všeč kot prvi. Zakaj? Zato, ker smo si lahko ogledali Železno jamo in njene znamenitosti. V jami smo videli lepe stalagmite, t.j. stoječe kapnike in kapniške okraske. Ko smo šli s sonca v jamo, nas je nekoliko zeblo. Kljub temu je bilo zelo zanimivo.

Seveda nismo šli vsak popoldan na izlet. Tudi ko smo bili v dijaškem domu, smo imeli različne programe. Sicer pa smo si ogledali tudi Kamnik in smo bili na sprehodu. Enkrat smo se mi, starejši dijakji šli tudi kopat. Ko smo skočili v bazen, je začelo deževati, vendar to nas ni nič motilo, kopali smo se kar tri ali štiri ure. Ko smo prispeli nazaj v dom, smo bili čisto mokri. Gospa Marjanca nas je tolažila: „Nič hudega, saj niste iz cukra, kajne?“ Tudi sama tako mislim, meni je bilo super v bazenu.

Učenci, učitelji in gostitelji smo šli skupaj na celodnevni izlet. V nedeljo, ko smo se prvič odpravili na ekskurzijo, smo obiskali Gorenjsko. Zjutraj smo se ustavili v Kranju. Ogledali smo si Prešernov gaj, kjer je pesnik pokopan, in smo zapeli slovensko himno. Šele nato smo šli v Vrbo, ki je rojstni kraj Franceta Prešerna. Ogledali smo si njegovo rojstno hišo in cerkev sv. Marka. Od cerkve smo imeli lep razgled na Blejski grad.

KOTIČEK

Potem smo se napotili proti Bledu. Zvečer ob šestih smo prišli nazaj. Nisem bila utrujena, kako neki bi bila, ko pa me je čakalo še jahanje. Jahala sem pri Damjanu velikemu sem se naučila: galop kas in hod.

Nekaj dni je minilo in je bila pred nami že druga celodnevna ekskurzija. Potovali smo na Dolenjsko. Jaz sicer nisem imela tega občutka, da smo na Dolenjskem, ko pa je bilo toliko hribov, ostrih in nevarnih ovinkov, da nas je začela boleti glava.

Ko smo pripotovali na grad Bogenšperk, sem se že dobro počutila. Pogledali smo, kje je živel in ustvarjal Janez Vajkard Valvazor, ki je ovekovečen tudi na bankovcu za 20 slovenskih tolarjev. Srečna pa sem tudi zaradi tega, ker smo se v šoli ravno letos učili o Josipu Jurčiču in Primožu Trubarju in da smo na našem izletu lahko videli tudi njuni rojstni hiši.

Letos sem bila četrtič v Poletni šoli, in če bom imela možnost, bom šla tudi prihodnje leto. Nekateri, ki so ostali doma, so se nam posmehovali, da nismo normalni, ker se tudi poleti učimo. Po mojem to ni samo učenje, ampak tudi počivanje in zabava. In vsakomur, kdor se ni udeležil Poletne šole slovenskega jezika, je lahko žal za lepe stvari, ki jih je zamudil.

Žuži Šulič

Büjraški dnevi v Ižakovcih

Od 10. do 13. avgusta sem bila v Ižakovcih na Büjraških dnevih. Nisem bila sama. Moja sestra Katarina in njena sošolka Kitty sta šli z mano. Me tri smo bile z Madžarske.

Ob enajstih smo prispeli v Beltince, spali smo v tamkajšnjem župnišču. S kombijem smo se odpeljali v Ižakovce. Poleg Mure smo počakali druge udeležence. Ko smo že vsi prispeli, smo se šli malo sprehajati. Pokrajina je bila zelo lepa. Videla sem zanimiva drevesa in majhne živali. Ob sedmih smo imeli večerjo. Potem smo pa šli v Beltince spat. Naslednji dan smo vstali ob sedmih in smo šli jest v restavracijo. Potem smo si ogledali Babičev mlin. Do mlina smo šli po učni poti Veržej. Hodili smo skoraj eno uro. Ko smo prispeli, so nam povedali zgodovino tega mlina. Zvedeli smo, da je samo njihov mlin ostal po vojni. Blizu stoji še stara vrba. Potem so nas povabili še v mlin, kjer smo si lahko kupili razglednice ali majhne spominske vrečke. Ob enih smo se vrnili, ker so nas že čakali z okusnim kosilom. Popoldan smo šli na športno igrišče. Tam smo malo igrali nogomet. Veliko smo se pogovarjali, zvedeli smo, kdo so bile prekmurske čarovnice, na kakšen način so zdravile, kako so se ljudje rešili urokov čarovnic. Ob štirih so se začeli Büjraški dnevi, na katerih so nam pokazali stare običaje, npr.: kako se delajo rožice iz krep papirja, okrazi iz slame. Tudi to je bilo zelo zanimivo. Škoda, da je dan tako hitro minil, morali smo na večerjo. Zvečer je bil koncert in do pol dvanajstih smo plesali. Drugi dan smo lahko spali do devete ure. Po zajtrku smo se šli sprehajati in na igrišče. Veliko smo se pogovarjali in peli lepe pesmi. Po kosilu so prišli po nas in smo se morali posloviti.

Hvaležna sem organizatorjem, da sem dobila to možnost in sem si našla nove prijateljice in prijateljice.

Melinda Čato

MLAŠEČI

KAUT

Ljudske igre na Gorenjem Seniki

V Porabji Gorenji Senik ma naj- sta vodila Eva Lazar, pred-

več skupin in društev. Slovenska samouprava v vesi si je tak mislila, da bi dobro bilau takšo prireditev napraviti, gde bi aktivizirala skupine, organizacije. Napisali so za tau natečaj pa so dobili pejnaze. Tak je pa 20. augustuša na športnom igrišču sploj veselo bilau. Zadvečarka v tretjoj vöri so se začnile vseške igre pa so trpale skurok do sedme vöre. Igralcom nej leko bilau, vročina je tü trno velka bila. Meli so šest ekip (csapat). Svojo ekipo so vöpostavili: folklorna skupina, pevski zbor, gasilsko društvo, športno društvo, šola pa krčma Cifer. Igre

sednica slovenske samouprave pa Alojz Hanžek, ki sta bila glavna organizatorja tü. Gda so

ekipe zgotovile z igrami pa so oznanili rezultate, se je na igrišču vküp zbralo več kak dvajsti mali mlajšov, tak do 6 lejt stari, pa so prvlekli edne velke vauže. Tej mali so vlekli vauže. Depa nej samo tak za šalo, po pravom so vödrržali. Gnauk so edni, drgauč tej druži na rit spadnili, depa njigvo volau je nišče nej mogo vkraj vzeti.

Lepau je bilau, pa tak mislim, ka so organizatorji s tejm posvetili svetek sv. Štefana. Poglednite si kejpe, šteri pokaže-

jo, kak je kaj šlau.

I.B.

Vsakšo leto gnauk na Grbenjščeki

Dugoletna šega je, ka senički pevski zbor, ranč kak nistarne druge kulturne skupine, si napravi eden piknik na G. Seniki, na Grbenjščeki. Letos je zbor 19. augustuša emo piknik. Kak ponavadi, je nas iz centra Jože Gyeček pá s traktorom pelo na brejg. Etakšoga reda člani zbora deco tü s seov pripelajo, oni pa sploj uživajo.

Popodneva od edne je čajt tak odleto, ka smo samo tau napamet vzeli, ka je kmica za-

čnila grtövati. Med tejn pa je bilau nepredstanoma tekmo vanje (verseny). Hej, muzika, ples, no pa gesti, piti tö nej sfalilo. Na slednja smo si pa na traktor sedli, pa hajde domau. Domau? Malo ešča nej. Šli smo z našo dobro volau pa s traktorom na Janošov breg pa zlaudi vej, kama vse. Med tejm smo pa neprestanoma spejvali. Vejn driek se na kejpa tö vidi naša dobra vola, stera nam, vü-pam, mauč da na nauvo sezono, gda drugo nede kak vaje, vaje, nastopi, nastopi.

I. Barber

Povorka s polkov, z valčkom

19. avgustuša so se sakalovski folkloristi že predpodnevoma z velki veseljom napautili v Tótvázsony. Ta ves leži više Blatnoga jezera. Radi so bili, ka so jji od tak daleč pozvali, tomi pa eške bola, ka so s seov meli goslara, Stankoja Črnkoja, steri se je vzejo za tau, ka de ji sprvajo na harmoniki. Oni ovak na kaseto plešejo, samo ka je tau polonja vrejndno, kak plesati na živo muziko.

Na srečo je te den vse tak klapalo, kak trbej. Nej tak, gda so se pripravili na te nastop. Goslara Stankoja so dvakrat čakali na probo. Dja ka, če paprika pa aubrike v tau süči tü na telki rastejo v Moščancaj pa se telko küpvoc glasi. (Stanko Črnko se spravla s pauvanjom zelenjave.) Nega ka, prvi je pauv, tau se mora razmeti. No, v zadnjom minuti je zatok vküper prišla ena redna vaja. Dapa tau je skur malo za 20 minut programa. Zaman vej vsakši svojo, če vküper eške ne štima. Stvar so rejšili tak, ka so folkloristi en tau programa še na kaseto plesali.

Program v Tótvázsonyi se je začno s povorko. Skupine so stapale na ritem, ka njim je pihalna godba igrala. Harmonikaša so samo Sakalauvcarge meli, steri njim je vlejko pod poplate, oni so pa skur prejk pau kilometra plesali polko pa valček. Ves je bila puna z lidami, sterim se je tau fejs vidlo. Nisterni so ji slikali, gordjemavali z videokamerami, ena ženska je pa ške plesat tü vcuj stanila. Tak, ka gda so šli na oder, so njim že naprej fejs ploskali. Fudaša je pa en možak domau pozvau, naj tak lepau špila na njagvi fudaj kak na svoji harmoniki.

Mislim, ka so folkloristi tü lejpe spomine zadobili. Tomi se pa posabe radüvajo, ka so ji že zdaj pozvali v eno drugo ves za na kleti.

K.F.

NIKA ZA SMEJ...

Testament

Ivan je že prauto devet-dasetim lejtam üšo, gda je k notaroši staupo, ka prej testament (végrendelet) da narediti. Gda je tam pravo, ka vse svojo bogastvo na tri sploj stare ženske nja, ga je notaroš pito, zakoj je tak zrandelüvo. Ivan pa zdaj etak pravi. „Gospaud notaroš! Gda sam mladi bio, sam k tej ženskam odo pa sam vsakšo proso za ženo. Edna mi je nej stejla žena biti. Sploj sam hvaležen tej ženskam. Za nji volo sam leko mirno pa blajženo živo pa zadobiu lepo starost.”

I. B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtrek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,

tel.: 94/380-767

e-mail:

porabje@mail.datanet.hu

ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.